

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 37g/2019

privind excepția de neconstituționalitate a
prevederilor articolului 312 alin. (1) din Codul penal

CHIȘINĂU

25 februarie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 21 februarie 2019,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 25 februarie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul penal, ridicată de către dl Nicolae Urîtu, parte în dosarul nr. 4r-123/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 21 februarie 2019, de către un complet de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău (domnii Ghenadie Lîsîi, Ion Bulhac și Stelian Teleucă), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 15 decembrie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis contestația depusă de către dna Nelea Șirina, contravenient, referitoare la anularea procesului-verbal și a deciziei agentului constatator, prin care a fost sancționată în conformitate cu articolul 357 [Tulburarea liniștii] din Codul contravențional.

4. Dl Nicolae Urîtu, pretinsă victimă, a contestat la Curtea de Apel Chișinău hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 15 decembrie 2018.

5. Pe 11 februarie 2019, în cadrul ședinței de judecată, dl Nicolae Urîtu a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul penal. Prevederile contestate stabilesc pedeapsa pentru prezentarea cu bună-știință a declarației mincinoase de către martor sau partea vătămată, a concluziei false de către specialist sau expert, a traducerii sau a interpretării incorecte de către traducător sau interpret, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată internațională.

6. Prin încheierea din aceeași dată, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Prezumția nevinovăției

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

8. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 312 Declarația mincinoasă, concluzia falsă sau traducerea incorectă

„(1) **Prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase de către martor sau partea vătămată, a concluziei false de către specialist sau expert, a traducerii sau a interpretării incorecte de către traducător sau interpret, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată internațională,**

[...]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. În viziunea autorului excepției, dispozițiile articolului 312 alin. (1) din Codul penal sunt contrare prevederilor constituționale privind exigențele calității legii, pentru că nu reglementează răspunderea penală pentru fapta de prezentare cu bună-știință a declarațiilor mincinoase de către contravenient, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului contravențional, ci doar răspunderea penală a martorului sau a părții vătămate.

10. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare prevederilor care garantează principiul egalității (articolul 16 din Constituție), accesul liber la justiție (articolul 20 din Constituție) și dreptul la apărare (articolul 26 din Constituție).

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl Nicolae Urîtu, parte în dosarul nr. 4r-123/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Excepția este formulată de către un subiect cărui i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Curtea menționează că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie alin. (1) din articolul 312 din Codul penal.

15. Curtea reține că autorul excepției în motivarea sesizării a susținut că dispozițiile legale contestate sunt contrare prevederilor articolelor 16, 20, 23 și 26 din Constituție.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, în esență, autorul excepției este nemulțumit de faptul că dispozițiile contestate nu stabilesc o pedeapsă penală pentru prezentarea cu bună-știință a declarațiilor mincinoase de către contravenient, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului contravențional, ci doar pentru martor sau pentru partea vătămată.

17. Curtea observă că inexistența unei asemenea pedepse asigură dreptul la tăcere al acuzatului, care constituie o componentă a dreptului la un proces echitabil.

18. În acest context, Curtea menționează că legislatorul a stabilit la articolul 312 alin. (1) din Codul penal pedeapsa în cazul prezentării declarațiilor mincinoase doar pentru martor și partea vătămată tocmai pentru a nu-i impune persoanei acuzate contribuirea la propria incriminare.

19. Astfel, Curtea reține că dreptul de a nu se autoincrimina, ca un element al procesului echitabil, constituie un drept fundamental, care respectă voința persoanei acuzate de a păstra tăcerea.

20. În jurisprudența sa, de exemplu, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că fiecare acuzat are dreptul de a păstra tăcerea și de a nu se autoincrimina (a se vedea *Funke v. Franța*, 25 februarie 1993, §44; *O'Halloran și Francis v. Regatul Unit* [MC], 29 iunie 2007, § 45; *Saunders v. Regatul Unit*, 17 decembrie 1996, § 60).

21. Prin urmare, Curtea relevă că persoana în privința căreia a fost pornit procesul contravențional cu privire la comiterea contravenției are dreptul la tăcere și de a nu face nicio declarație.

22. Cu privire la criticile de neconstituționalitate care vizează prevederile contestate prin raportare la articolele 16, 23 și 26 din Constituție, Curtea menționează că autorul excepției nu a prezentat argumente pertinente privind încălcarea acestora.

24. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul penal, ridicată de către dl Nicolae Urîtu, parte în dosarul nr. 4r-123/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.*

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 25 februarie 2019

DCC nr. 29

Dosarul nr. 37g/2019